

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **JUDr. J. K., M.Jur., Ph.D.**, zastoupen JUDr. Ing. Liborem Morávkem, Ph.D., LL.M., advokátem se sídlem Martinelliho 335/10, Praha 9, proti žalovanému: **Úřad pro ochranu hospodářské soutěže**, se sídlem tř. Kpt. Jaroše 7, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 4. 2018, č. j. ÚOHS-V0153/2017-11059/2018/130/JHv, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 6. 2020, č. j. 30 A 100/2018 – 64,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalovaný **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovaný **j e p o v i n e n** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku částku 4.114 Kč, k rukám jeho zástupce, advokáta JUDr. Ing. Libora Morávka, Ph.D., LL.M.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a rozhodnutí krajského soudu

[1] Žalobce podal dne 26. 7. 2017 žádost o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „informační zákon“), týkající se některých informací o podnětech přijatých žalovaným v období ode dne 1. 1. 2017 do dne vyřízení žádosti (přínejmenším do dne 26. 7. 2017).

[2] Konkrétně žalobce požadoval:

1) uvedení počtu podnětů, které žalovaný přijal v období od 1. 1. 2017 do dne vyřízení žádosti, a to v uvedení zvlášť ve věcech tvrzeného zneužití dominantního postavení, tvrzených dohod narušujících hospodářskou soutěž, tvrzeného porušení § 19a zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně hospodářské soutěže“) a tvrzeného zneužití významné tržní síly ve smyslu zákona č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o významné tržní síle“).

2) ve vztahu k výše uvedeným podnětům dále sdělení (např. stručnou tabulkovou formou)

a) data obdržení podnětu žalovaným;

b) zda, se podnět týká zneužití dominantního postavení, dohod narušujících hospodářskou soutěž, porušení § 19a zákona o ochraně hospodářské soutěže, nebo zneužití významné tržní síly ve smyslu zákona o významné tržní síle;

c) proti jaké právnické či fyzické osobě, popř. orgánu veřejné správy, daný podnět směřoval;

d) jakého sektoru se podnět týkal;

e) sdělení aktuálního stavu šetření daného podnětu, zda bylo prošetřování ukončeno bez zahájení správního řízení či došlo v důsledku podnětu k zahájení správního řízení (žádal uvést datum zahájení řízení a jeho identifikaci, zejm. spisovou značku), či zda je daný podnět stále prošetřován, aniž by došlo k rozhodnutí o dalším postupu.

[3] Žalovaný na žádost žalobce odpověděl tak, že v období od 1. 1. 2017 do data vyřízení žádosti přijal celkem 133 podnětů. Poskytnutí ostatních požadovaných informací (podle bodu 2 žádosti) pak žalovaný postupem podle § 17 odst. 1 a 3 informačního zákona podmínil úhradou částky 47.481 Kč (99,75 hodin práce v sazbě 238 Kč za každou započatou půlhodinu), o čemž vydal oznámení o výši úhrady za poskytnutí informací (dále jen „oznámení“). Žalobce proti oznámení podal stížnost podle § 16a odst. 1 písm. b) a d) informačního zákona. Předseda žalovaného (dále i ve shodném významu „žalovaný“) stížnosti nevyhověl a potvrdil výši úhrady požadované žalovaným, jakož i způsob jejího vyčíslení. Žalovaný rozhodnutím ze dne 16. 4. 2018, č. j. ÚOHS-V0153/2017-11059/2018/130/JHv, odložil žádost žalobce o informace, neboť žalobce neuhradil požadovanou částku.

[4] Žalobce se podanou žalobou u Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného, neboť mu svým postupem znemožnil výkon jeho zaručeného práva na informace čl. 17 odst. 1 a 5 Listiny základních práv a svobod, potažmo i dle informačního zákona.

[5] Krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušil a vrátil věc k dalšímu řízení. Dospěl k závěru, že žalovaný, jakožto povinný subjekt dle informačního zákona, nesplnil požadavek § 17 odst. 3 informačního zákona, neboť dostatečně neodůvodnil, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla vyčíslena výše úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledávání požadovaných informací. Podle § 17 odst. 3 informačního zákona musí být z oznámení o výši úhrady zřejmé, jak byla výše úhrady povinným subjektem vyčíslena. Skutečností rozhodnou pro stanovení výše úhrady není pouhá celková časová náročnost vyhledání a zpracování informací, ale především výčet a popis jednotlivých dílčích úkonů, které musí pracovník (či pracovníci) povinného subjektu (zde žalovaného) při vyhledání a zpracování informací provést, a to alespoň v obecné rovině, spolu s přibližným odhadem časové náročnosti provedení jednotlivých úkonů. V projednávané věci navíc z oznámení o výši úhrady vyplývá, že žalovaný již informace shromáždil a zpracoval do požadované podoby; popis a doložení způsobu stanovení výše úhrady tak nebylo nijak zvlášť problematické.

[6] Žalovaný při stanovení času na zpracování jednoho podnětu (ze 133 požadovaných) vyšel nesprávně z předchozího řízení, ve kterém žalobce požadoval komplexnější informace (byla v něm požadována i sumarizace k jednotlivým věcem). V jiném řízení žalovaný naopak správně

přistoupil nejprve ke zpracování vzorku požadovaných informací, za účelem stanovení času nutného ke zpracování jednoho podnětu.

[7] Žalovaný zároveň nedostatečně vysvětlil a adekvátně nedoložil, jak byla částka 238 Kč za každou započatou půlhodinu mimořádně rozsáhlého vyhledávání vypočtena. Odkaz na sazebník a nařízení vlády č. 173/2006 Sb., o zásadách stanovení úhrad a licenčních odměn za poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím, činí „úvahu“ žalovaného o přiměřenosti výše sazby nepřezkoumatelnou. Žalovaný ani neuvážil, zda v daném případě vyčíslená částka skutečně odpovídala nákladům, které mu v souvislosti s danou činností vznikly.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalobce

[8] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) a písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[9] Stěžovatel považuje posouzení právní otázky týkající se nesplnění požadavku plynoucího z § 17 odst. 3 informačního zákona a otázky přiměřenosti sazby za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací § 17 odst. 1 téhož zákona za nesprávné. Z povahy a množství žalobcem považovaných informací je nesporné, že v projednávaném případě o mimořádné vyhledávání informací jedná.

[10] Žádost žalobce mířila na neurčitý počet podnětů z více oblastí. Ačkoli má žalovaný na zpracování žádostí podaných podle informačního zákona speciální útvar, je u podobných žádostí nutné, aby se jim věnovali odborní radové příslušných oddělení. Vyžadovat u každého z nich, aby ohledně vyhledávací činnosti stanovil časovou zátěž, kterou tomuto procesu vyhradil, je značně zatěžující. Odkázal na vyjádření k žalobě, kde podrobně rozepsal test časové zátěže v rámci jiné obdobné žádosti žalobce. Uvedený čas jejího vyřízení 45 minut na jeden spisový materiál je adekvátní a má oporu v nastíněném postupu.

[11] Stanovená sazba za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací je uvedena v sazebníku žalovaného na internetových stránkách, je adekvátní a stanovena na základě nařízení vlády. Stěžovatel uznává, že částka patří při srovnání s ostatními povinnými subjekty do horní poloviny cenových kategorií, je však vypočtena z průměrných nákladů na platy zaměstnanců žalovaného za rok 2010. Je v ní reflektována i skutečnost, že stěžovatel má sice k dispozici speciální sekci zodpovědnou za poskytování informací na základě informačního zákona, avšak samotné vyhledávání informací tato sekce neprovádí, neboť k nim nemá přístup. Pro konkrétní vyřízení je nutné jednotlivé spisové dokumentace projít či je vyhledat ve spisovně. Tuto činnost vykonávají zpravidla odborní radové, jejich nadřízení či asistenti. Na vyhledávání a následné kompletaci informací se podílí více zaměstnanců rozličných sekcí a oddělení, ale také i různého postavení v organizační struktuře. Proto bylo vhodné vypočíst sazbu z průměrů platů všech zaměstnanců žalovaného. Do výše sazby se promítly také veškeré náklady vynaložené na zpracování požadované informace. Ostatně jiné povinné subjekty mají sazbu i vyšší (Státní úřad inspekce práce – 800 Kč/hod., Veřejná zdravotní pojišťovna – 414 Kč/hod., Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky – 400 Kč/hod.).

[12] Požadovanou částku za úhradu mimořádně rozsáhlého vyhledávání informací podle § 17 informačního zákona považuje za přiměřenou, rádně odůvodněnou, a na základě provedeného testu proporční ve vztahu k žalobcem požadovaným informacím. Sazba navíc nemusí být vypočtena „na korunu“ přesně, postačí, je-li v objektivně akceptovatelné výši.

[13] Žalobce ve svém vyjádření navrhl zamítnutí kasační stížnosti. Se závěry krajského soudu, který přisvědčil jeho žalobním námitkám, se ztotožnil. Žalovaný nedostatečně zdůvodnil, z jakých konkrétních důvodů by mělo být vyřízení žádosti podmíněno úhradou vymezené částky, a své postupy se snažil odůvodnit až *ex post* v kasační stížnosti. Žalovaný se fakticky nezabýval konkrétními skutečnostmi dané věci, ale rozsah domnělé náročnosti vyhledávání informací pouze hrubě odhadl s přihlédnutím k tomu, jak danou částku údajně vypočítal v jiném případě týkajícím se vyřizování jiné žádosti o informace.

[14] Zpracování odpovědí na jeho žádost nebylo podle žalobce spojeno s domnělým mimořádně rozsáhlým vyhledáním informací. Informace jsou zjistitelné letným pohledem do spisových přehledů. Jestliže žalovaný plánoval zpracovávat odpověď jiným, náročnějším způsobem než za pomoci shora uvedených spisových přehledů, znamená to, že ne zvolil nejjednodušší způsob pro vyhledání příslušných informací. Takový postup však nelze klást k tíži žalobci. Pokud by žalovaný musel některé požadované informace skutečně vyhledat přímo v rámci příslušných spisových dokumentací, muselo by to zabrat řádově méně času, než žalovaný uvádí. Ohledně jiné žádosti (řízení sp. zn. ÚOHS-V1020/2020/IN), ve které však požadoval žalobce informace obdobného charakteru (typově stejné), zabralo shromáždění a zpracování 29 podnětů 4 hodiny a 15 minut.

[15] Žalobce je přesvědčen, že sazba stanovená žalovaným v souvislosti s údajně mimořádně rozsáhlým vyhledáním informací, byla neopodstatněně vysoká a žalovaný dostatečně nezdůvodnil, proč by měla být aplikována právě v takové výši. V projednávané věci nebylo nutné, aby informace vyhledávali vysoce funkčně postavení pracovníci žalovaného. Z výroční zprávy žalovaného navíc vyplývá, že průměrný platový náklad na jednoho zaměstnance pro rok 2017 činil cca 179 Kč za půlhodinu práce. V tomto směru nelze za relevantní považovat ani tvrzení žalovaného, že některé povinné osoby mají ještě vyšší hodinové sazby (žalovaný má vyšší hodinovou sazbu i než soud).

[16] Žalovanému musí být na základě dosavadního průběhu soudního řízení zřejmé, že si při vyřizování žádosti žalobce nepočínal v souladu s právem, přesto řádné vyřízení oddaluje zjevně beznadějnou kasační stížností. Žalovaný tak činí přesto, že si musí být vědom, že tento postup je v rozporu s principy právního státu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 7. 2020, č. j. 10 As 88/2020 – 38). Oddalování řádného vyřízení žádosti se žalovaný dopouští za situace, kdy již každopádně ztratil nárok na náhradu nákladů v souvislosti s jejím vyřízením. Žalobce tak požaduje, aby soud žalovanému uložil poskytnutí veškerých informací bezodkladně a bez nároku na úhradu jakýkoliv nákladů.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[17] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a za žalovaného jedná osoba splňující podmínky právnického vzdělání vyžadované § 105 odst. 2 s. ř. s.

[18] Nejvyšší správní soud dále přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

[19] Kasační stížnost není důvodná.

[20] Sporná je v posuzované věci otázka, zda byly naplněny podmínky § 17 odst. 3 informačního zákona, tedy zda žalovaný dostatečně zdůvodnil, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací povinným subjektem vyčíslena.

[21] Podmínky pro předepsání úhrady za poskytnutí informací, včetně podmínek pro případné odložení žádosti pro nezaplacení předepsané úhrady vymezuje § 17 informačního zákona. Podle § 17 odst. 1 informačního zákona *„jsou povinné subjekty v souvislosti s poskytováním informací oprávněny žádat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat a s odesláním informací žadateli. Povinný subjekt může vyžádat i úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací.“*

[22] Podle § 17 odst. 3 tohoto zákona je povinný subjekt oprávněn žadatele písemně vyzvat k úhradě spojené s poskytnutím informace v případě, že požadované informace vyžadují ze strany povinného subjektu mimořádně rozsáhlé vyhledání. Z oznámení musí být podle § 17 odst. 3 *„zřejmé, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady povinným subjektem vyčíslena.“*

[23] Dle čl. 17 odst. 1 Listiny *„[s]voboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.“* Dle čl. 17 odst. 5 Listiny *„[s]tátní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon.“*

[24] Právo na informace (svobodný přístup k nim) je „sestrou“ svobody projevu. Smyslem čl. 17 odst. 5 Listiny je primárně textuálně konkretizovat a formulovat v zrcadlovém obraze skutečnost již plynoucí z obecněji formulovaných ostatních odstavců čl. 17 Listiny, tedy stanovit povinnost státu poskytovat informace (a to i aktivně); je-li formulováno právo na informace, tedy veřejné subjektivní právo, míní se tím automaticky odpovídající povinnost veřejné moci umožnit realizaci tohoto práva (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 5. 5. 2010, sp. zn. I. ÚS 1885/09). Toto zdůraznění informační povinnosti orgánů veřejné moci je zároveň argumentem proti oslabování základního práva na informace, resp. omezování jeho uplatňování mimo jiné i požadováním nepřiměřených úhrad za „vyhledávání“ informací, kterými by ostatně příslušný orgán měl disponovat, protože jsou potřebné i pro něj samotného jako reflexe vlastní činnosti a zdroj pro přemýšlení o jejím zlepšení.

[25] Právo na informace představuje jednu z právních záruk zákonnosti ve veřejné správě. Dává občanům možnost kontrolovat fungování veřejné moci, což představuje jeden ze základních atributů demokratického státu. Zároveň je i prostředkem ochrany ústavnosti, neboť slouží k naplňování ústavního příkazu čl. 2 odst. 3 Ústavy, podle kterého má státní moc sloužit všem občanům a může být uplatňována jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon. Jinými slovy, právo na svobodný přístup k informacím je jedním z prostředků, kterým je možné kontrolovat, zda platí ústavní východisko, že stát je tu pro občany, nikoliv občané pro stát (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 11. 2012, č. j. 2 Ans 13/2012 – 14).

[26] V době, která se často nazývá informačním věkem, je naplnění ústavního práva na informace, které mají k dispozici státní orgány, orgány územní samosprávy a další právní subjekty, které na základě zákona rozhodují o právech a povinnostech fyzických a právnických osob, klíčovým prvkem vztahu mezi státem a občanem (blíže srov. důvodovou zprávu k senátnímu návrhu zákona o svobodném přístupu k informacím, tisk č. 16, Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, III. volební období 1998–2002, Obecná část, str. 20, digitální repozitář, www.psp.cz). Informační zákon vychází z pravidla, že informace se (až na výjimky) poskytují.

[27] Projevem výše uvedeného „nastavení“ (výchozího pravidla chování) je i skutečnost, že omezení či podmiňování poskytování informací (ony výjimky) podléhají restriktivnímu výkladu a musí být řádně odůvodněné (důkazní břemeno leží na povinných subjektech).

[28] Jednou z výše uvedených výjimek je i úplatnost (mimořádně rozsáhlého) vyhledávání informací. Přístup k informacím (jejich poskytování) má být, jak název informačního zákona napovídá, svobodný (bez jakéhokoliv, včetně finančního, zatížení). Úplatnost souvisí s tím, že s ohledem na konkrétní podmínky u povinného subjektu a na množství požadovaných informací nebo jejich povahu bude vyhledání informací pro povinný subjekt zátěží nad míru obvyklou (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2016, č. j. 5 As 35/2016 – 25). Povinný subjekt proto stíhá povinnost odůvodnit, proč se jedná o mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací a nejde o vyhledávání běžné (zvláště, jde-li o informace potřebné k jeho každodenní činnosti). V písemném oznámení o požadované úhradě musí povinný subjekt uvést, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady vyčíslena (srov. § 17 odst. 3 informačního zákona), tzn., musí uvést nejen jednotkovou sazbu a počet hodin, po které by trvalo vyhledání informace, ale též náležitě odůvodnit, v čem mimořádná rozsáhlost vyhledávání spočívala (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 6. 2017, č. j. 6 As 326/2016 – 32).

[29] Požadavek na řádnost odůvodnění (procedurální záruka ochrany práva na informace) není samoúčelný.

[30] Pravidlo o bezplatném poskytování informací ve spojení s obecným požadavkem hospodárného a efektivního nakládání s veřejnými prostředky (které fakticky vytvářejí žadatelé o informace) se odráží v povinnosti povinných subjektů usilovat o to, aby bylo do práv žadatelů zasaženo v co nejmenší míře. Z odůvodnění rozhodnutí povinného subjektu tedy musí vyplývat, vyhledání jakých informací již pro povinný subjekt bude zátěží nad míru obvyklou a v čem toto zatížení spočívá. Žadatel by se tedy od povinných subjektů měl dozvědět i to, že pokud by žádal pouze určité informace (týká-li se jeho žádost poskytnutí více informací), budou mu poskytnuty bezúplatně. Informace mají být poskytovány aktivně, bezplatně k žádosti a až jako poslední možností je poskytnutí informací za přiměřenou úplatu.

[31] Jde-li o samotné stanovení výše úhrady, musí být z rozhodnutí povinného subjektu patrné, nejenom proč byla úhrada stanovena, ale i za co a jak. Nepostačí pak prostý odkaz na sazbu násobenou odhadem času, který vyhledávání informace zabere, neboť rozhodnutí, včetně výše stanovené úhrady, musí být přezkoumatelné co do důvodnosti, účelnosti a přiměřenosti vyčíslení úhrady. Povinný subjekt musí alespoň rámcově uvést, jaké jednotlivé úkony jsou pro vyhledání informace zapotřebí a kolik času na vyhledávání informace bude potřeba. Ačkoliv je sazba stanovena vládním nařízením, musí být z rozhodnutí povinného subjektu zjistitelné, jak (jakým způsobem) byla konkrétně určena (z průměru jakých osobních nákladů; za jaké období apod.). Náklady vzniklé v souvislosti s mimořádně rozsáhlým vyhledáváním informací musí být vždy reálné (byť ne zcela přesné) a nesmí sloužit k odrazování skutečných i potencionálních žadatelů vyžadovat informace od povinného subjektu.

[32] V projednávané věci správně dospěl krajský soud k závěru, že stěžovatel nedostatečně stanovil, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady vyčíslena. Výše uvedené didaktické odstavce o východiscích informačního zákona, nechť stěžovatel vnímá jako nutnou reakci na jím prezentované závěry v řízení před soudy.

[33] V oznámení o výši úhrady stěžovatel k výpočtu výše požadované úhrady uvedl, že bylo shromážděno celkem 133 podnětů a specifikováno datum obdržení, proti komu směřují, popis údajného protisoutěžního jednání, oblast/relevantní trh/сектор a možnou právní kvalifikaci

jednání, aktuální stav šetření. Náklady dle sazebníku žalovaného činí za každou započatou půlhodinu 238 Kč. Uvedl, že se celkem jednalo o 45 minut práce 1 pracovníka na analýzu jednoho podnětu. Jedná se tedy o 99,75 hodin práce jednoho pracovníka. Celkové náklady na vyhledání a zpracování žalobcem požadovaných informací vyčíslil na celkovou částku 47.481 Kč.

[34] V rozhodnutí o stížnosti na výši úhrady stěžovatel nad rámec výše uvedeného k přiměřenosti úhrady dodal, že doba strávená nad vyhledáním informací k jednomu podnětu je odvozena z jiného řízení vedeného také se žalobcem, přičemž tato doba se vztahuje pouze na extrakci požadovaných informací ze spisového materiálu, nikoliv na jeho další zpracování. Sazba vychází ze sazebníku, který tuto odvodil z nákladů na platy a z ostatních osobních nákladů.

[35] Stěžovatel odůvodnění přiměřenosti úhrady nákladů za poskytnutí informace fakticky odvodil od jiné věci vedené se žalobcem. V oné jiné věci se žalobce (žadatel) domáhal i stručného popisu, čeho se mělo v podnětu namítané jednání týkat. Pouze vyhotovení stručného popis stěžovatel vyhodnotil na 20 až 30 minut práce. V projednávané věci žalobce tento popis nepožadoval. Krajský soud tedy zcela správně konstatoval, že stěžovatel neměl vycházet z času, který mu v oné jiné věci zabralo vyhledání informací o jednom podnětu, ale měl použít stejný způsob, jakým vypočítal čas strávený nad vyhledáváním informací. Vyšší fluktuace zaměstnanců stěžovatele zřejmě není důvodem pro rezignaci na ochranu ústavně zaručených práv.

[36] Pokud jde o stanovení půlhodinové sazby za mimořádně rozsáhlé vyhledávání, stěžovatel v oznámení i rozhodnutí rezignoval na stanovení, byť základní informace o tom, jakým způsobem byla sazba stanovena. Stěžovatel v rozporu s výše uvedenými východisky informačního zákona mechanicky přenesl sazbu stanovenou v sazebníku do textu rozhodnutí, aniž by uvedl, jakým způsobem vznikla (srov. bod [28] výše). O tom se zmiňuje až v řízení před soudem; soud však přezkoumává zejména zákonnost správních aktů (zde oznámení a rozhodnutí) a řízení o nich, nikoliv vyjádření k žalobě či kasační stížnost.

[37] Nadto stanovení sazby z průměrů osobních nákladů navíc nemusí být reálné, resp. ani přiměřené. Vychází-li správní orgány při stanovení sazby z průměrných osobních nákladů, reálnosti sazby docílí průměrováním osobních nákladů nikoliv všech zaměstnanců, ale toliko těch, kteří se reálně podílejí (mohou podílet) na vyhledávání informací. Vyhledávání informací má být efektivní a co nejméně zasahovat do práv žadatele (i práva vlastnického). I vyšší sazba však může obstát, je-li řádně odůvodněna (zkrácením času vyhledávání, specifickými podmínkami pro práci se spisem jako je bezpečnostní prověrka, vyšší platové stupně všech zaměstnanců atd.). Srovnání výše sazby s ostatními správními orgány může být indicií o tom, že sazba je stanovena správně s ohledem na skutečnost, že vyhledávání informací ve veřejné správě zpravidla provádějí speciální zaměstnanci (radové), kteří vykonávají obdobnou činnost a mají tedy stejný platový stupeň (určený platovou tabulkou dle nařízení vlády č. 304/2014 Sb., o platových poměrech státních zaměstnanců). Má-li však nějaký povinný subjekt sazbu za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací vyšší než stěžovatel, nic to bez dalšího nevyovídá o zákonnosti ani jedné z nich.

[38] Z formulace oznámení vyplývá, že stěžovatel již veškeré požadované informace shromáždil. Nic mu nebránilo ve stanovení reálného časového penza práce, které si dílčí úkony nutné pro vyhledání informací vyžádaly (včetně uvedení těchto dílčích úkonů).

[39] Závěrem soud připomíná, že je-li stěžovatelem vyřizován jiný podnět obdobného charakteru a za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací se u něj stanovená časová dotace na vyhledání informace k jednomu z podnětů liší, je úkolem stěžovatele ve smyslu zásady rovnosti a předvídatelnosti rozhodnutí objasnit tuto (tyto) rozdílnost(i).

[40] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s názorem krajského soudu, že je třeba komplexně přezkoumat zákonnost výše úhrady, včetně zákonnosti zveřejněného sazebníku. Samotná skutečnost, že sazba je uvedena v sazebníku nedokládá, že použitá sazba je přiměřená. Žalovaný měl adekvátně doložit a rovněž vysvětlit, jak byla částka 238 Kč za každou započatou půlhodinu mimořádného rozsáhlého vyhledávání vypočtena. Přiměřená musí být celková výše předepsané úhrady ve vztahu ke skutečným nákladům povinného subjektu. Obdobně stěžovatel pochybil u stanovení časové dotace na vyhledání jednoho podnětu, která byla nesprávně stanovena na základě (odvozena z) jiného řízení.

[41] Požaduje-li žalobce, aby Nejvyšší správní soud stěžovateli nařídil poskytnutí požadovaných informací bezúplatně, nelze jeho žádosti vyhovět, neboť není tento návrh kasačním důvodem, a navíc nebyl vznesen ani v žalobě.

[42] Závěrem nelze než připomenout, že čím více informací orgány veřejné moci mají a aktivně se o ně podělí s jinými, tím jednak dostanou víc potřebné reflexe k vlastní činnosti a mohou ji tedy zlepšovat, a vedle toho (bez pořadí důležitosti), vytvářejí důvěru veřejnosti k vlastní činnosti.

IV. Závěr a náklady řízení

[43] Ze všech uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost stěžovatele není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. *in fine* zamítl.

[44] Stěžovatel (žalovaný) neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Ve věci naopak byl úspěšný žalobce, přísluší mu tedy vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Tato náhrada sestává z nákladů žalobce na odměnu zástupce za jeden úkon právní služby ve výši 3.100 Kč (vyjádření ke kasační stížnosti) a dále 300 Kč jako paušální náhradu hotových výdajů v souladu s § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Zástupce žalobce je plátcem DPH, stěžovatel je tedy povinen zaplatit žalobci k rukám jejího zástupce na náhradě nákladů řízení celkem 4.114 Kč, a to ve lhůtě stanovené ve výroku tohoto rozhodnutí. Žalobce byl zástupcem zastoupen již v řízení před krajským soudem, nenáleží mu tudíž náhrada nákladů řízení za převzetí a přípravu zastoupení, neboť byl s věcí již seznámen.

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 5. února 2021

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu